

גליונות לעיון בפדגוגיה השבוע
ערוכים בידי נחמה ליבוביץ

יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנער
הסתדרות נסי מזרחי באמריקה
מחזור מיוחדת בשביל ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחנוך ותרבות בגולה - המרור הרתי

דברים (חש"י) פרק ב'

א. טאלות כלליות:

- 1) החוקוני מעיר לפרקנו: "ויט כאן כמה דברים - עניינים שהם עניינים כאן והם עניינים במקום אחר" (פדגוגיה במדבר פ"א - כ"א).
- 2) ר' דוד הופמן (בפרוטו לדברים הכתוב בזמנית, י"ל לראשונה 1913) קובע בהקדמה לפרקנו: "יש גם בספור זה (בפרק ב') כמו בספור הקודם (בפרק א'). כמה פסקאות טיט להבינן כאלו נכתבו בסוגרים והנן מפסיקות את ההמשך בנאומו של משה".

ב. טאלות ודיוקים ברט"י:

- 1) ד ד"ה ונצטרותם מאד
מה קשה לו?
מה הרעיון הכלול בדבריו?
מה ההבדל בין זני פרוטיו?
לדעת כמה מספרתי רח"י אין רח"י מביא חני פרוטים אלא אם כן לא נחה דעתו בנחך מהם.
(ועיין גליון תולדות תס"ד 11
" וירא תס"ה 41
" נח תס"ט 11
" כראשית תס"י 3א.)
- 2) ה " עד מדרך
כך רגל
- 3) כ"ו ד"ה ממדבר קדמות
מה ראה רט"י צורך להוציא את סם המקום "קדמות" ממסעו ולפרטיו בדרך הדרש?
(ועיין רט"י כראשית פ"ג י"א ד"ה מקדם.
" במדבר ל"ג י"ח " ויחנו ברחמם
" דברים א' א' " בין פארן)

כד: ראה נחתי בידך את סיחון... החל רט והתגר בו מלחמה
כ"ו: ואצלח מלאכים ממדבר קדמות אל סיחון... דברי שלום לאמור וכו'.
אברבנאל יואל: אם ה' יתעלה אמר למשה: "...קומו וסעו... החל רט והתגר
בו מלחמה" אין טלח אליו משה דברי שלום הפך הצווי האלוקי? ולו היה סיחון
מטיבו: "הנה כל הארץ לפניך, נכח ה' דרככם", מה יעשה אדוננו מזה? האם
יחדל להלחם בו? הנה יהיה זה לו עון פלילי בהמרותו אח"כ ה' ואם ילחם
בו אחרי הודאת השלום, הנה בלי ספק דבר בלתי ראוי שיחל דברו ומוצא פתו
ושנה אחרי ששאלו לשלום וענה אותו שלום?
לשאלה זו נאמרו הטובות וזנות:

סוד הנחומא חקת:
זה טמר הכתוב (ההלים לד'): סוד מרע ועשה טוב בקט שלום ורדמהו, לא
לקדה התורה לרדף אחרי המצוות, אלא (דברים כב') כי יקרא קן צפור לשניך,
(טמות כ"ג) כי תפגע סוד אויבך, כי תראה חמור זונאך, (דברים כ"ד) כי
תצור קצירך וטכחה עמר... לגר ליחום ולא למנה יחיה; כי תבצר כרמך...
לגר ליחום ולא למנה יחיה... כלם כאו לידך, אתה מצווה עליה - ולא לרדף
אחריה, והשלום - "בקט שלום" במקומך, "ורדפתו" - במקום אחר, וכן עשו
ישראל, אע"ט ואמר להם הקבה"ו (דברים ב' כד') החל רט והתגר בו מלחמה,
רדפו את השלום, זני': ואצלח מלאכים... אל סיחון... דברי שלום.
רמב"ן ד"ה ראה נחתי בידך את סיחון; וכן במדבר כ"א כ"א ד"ה וישלח ישראל
מלאכים.

העמק דבר ד"ה והתגר בו מלחמה - אם לא יחנו לעבור לא תחל גם מלחמה בו,
אבל לא נצטוו להחום דוקא, וזה דיוק לטון "והתגר" - מעשה המביא ליד
מלחמה; ובאמת יותר טוב היה אם הניח סיחון לעבור בארצו וכבשו תחילה
ארץ טבעה עממין ולא חיו בני ראובן ובני גד מתחילין בעבר הירדן ולא
גלו תחילה ולא מצא את ישראל רעה כ"כ באחרית הימים.
מה תהבדל בין שלט החיובות הניחנות בזה לקוטיה דלעיל?

הטובות וזם טאלות יט לטעוה להסתדרות הציונית העולמית, המחלקה לחינוך ולתרבות
בגולה - הסדר הדתי, ירוטלים, בטכיל נחמה ליבוביץ. א.ד. 92.